

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

پیوند معنویت به مشاوره

و روان درمانی

(نظریه و اصول)

تالیف:

جری میلر

ترجمه:

دکتر ابوالقاسم خوش کنش
(عضو هیئت علمی دانشگاه شهید بهشتی)

مژده جانہ

(مدرس دانشگاه)

لیلا حاج سید تقیا تقوی

انتشارات آوای نور

تهران - ۱۳۹۴

سرشناسه	میلر، جرال‌دین ا.، ۱۹۵۵ - م. Miller, Geraldine A.
عنوان و نام پدیدآور	پیوند معنویت به مشاوره و روان‌درمانی (نظریه و اصول) / تألیف جری میلر؛ ترجمه ابوالقاسم خوش‌کنش، مؤده جانہ، لیلا حاج‌سیدتقیاتقوی.
مشخصات نشر	تهران: آوای نور، ۱۳۹۳.
مشخصات ظاهری	۲۸۸ ص.
شابک	۹۷۸-۶۰۰-۳۰۹-۱۲۷-۶
وضعیت فهرست نویسی	فیبیا
یادداشت	عنوان اصلی:
موضوع	Incorporating spirituality in counseling and psychotherapy: theory and technique, ۲۰۰۳.
موضوع	مشاوره -- جنبه‌های مذهبی/ روان‌درمانی -- جنبه‌های مذهبی
شناسه افزوده	روان‌شناسی و دین/ معنویت
شناسه افزوده	خوش‌کنش، ابوالقاسم، ۱۳۳۴ - مترجم/ جانہ، مؤده، ۱۳۶۲ - مترجم
رده بندی کنگره	تقوی، لیلا، ۱۳۵۵ - مترجم
رده بندی دیویی	۶۳۷BF ۱۳۹۳ م۹ / م
شماره کتابشناسی ملی	۳/۱۵۸
	۳۵۱۱۴۷۴

پیوند معنویت به مشاوره و روان‌درمانی (نظریه و اصول)

تألیف: جری میلر

ترجمه: ابوالقاسم خوش‌کنش - مؤده جانہ - لیلا حاج‌سید تقیاتقوی

ناشر: انتشارات آوای نور

صفحه آرا: منیرالسادات حسینی

چاپ اول: ۱۳۹۴

تیراژ: ۱۰۰۰ جلد

صحافی: نشاط

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۳۰۹-۱۲۷-۶

تهران: خیابان انقلاب - خیابان ۱۲ فروردین - خیابان وحید نظری - پلاک ۹۹

تلفن: ۶ - ۶۶۹۶۷۳۵۵ / نمابر: ۶۶۴۸۰۸۸۲ / همراه: ۰۹۱۲۲۰۰۴۵۵۷

کلیه حقوق برای ناشر محفوظ است.

قیمت ۱۸۰۰۰ تومان

فهرست مطالب

فصل اول: مقدمه	۱۵
اهداف فصل.....	۱۵
معنویت در بافت مشاوره.....	۱۵
ایجاد یک محل روحانی.....	۲۲
ترغیب مراقبت از خود.....	۲۵
تشویق به فعالیت معنوی.....	۲۸
مطالعات موردی.....	۳۶
تمرین ها.....	۳۷
فصل دوم: تکامل تاریخی	۴۱
اهداف فصل.....	۴۱
جدایی و پیوند.....	۴۲
موانع موجود بین معنویت/ مذهب و درمان.....	۴۵
پیوندهای بین معنویت/ مذهب و درمان.....	۵۳
مطالعات موردی.....	۶۶
تمرین ها.....	۶۷
فصل سوم: مذاهب غربی یا وابسته به توحید	۷۱
اهداف فصل.....	۷۱
مرور اجمالی.....	۷۱
کار کردن با وجود تفاوتها.....	۸۳
یهودیت.....	۸۷
مسیحیت.....	۹۲
اسلام.....	۱۰۷
زرتشت گرایی.....	۱۱۱
سیک گرایی.....	۱۱۸
مذاهب بومی آمریکا.....	۱۲۲
مطالعات موردی.....	۱۲۶
تمرین ها.....	۱۲۷

فصل چهارم: مذاهب شرقی ۱۳۱

۱۳۱	.....	مرور اجمالی
۱۳۳	.....	هندوایسم
۱۴۱	.....	شینتو ایسم
۱۴۵	.....	جین ایسم (جین گرایی)
۱۴۹	.....	بودائیسیم
۱۵۴	.....	کنفوسیوس گرایی
۱۵۷	.....	تائو ایسم
۱۶۲	.....	مطالعات موردی
۱۶۴	.....	تمرین ها

فصل پنجم: پیوند نظری بامفاهیم فرهنگی ۱۶۷

۱۶۷	.....	اهداف فصل
۱۶۷	.....	پیوند درمانی
۱۷۴	.....	مسائل مربوط به انتقال
۱۷۶	.....	مسائل مربوط به انتقال متقابل
۱۷۹	.....	انواع پیوند
۱۸۱	.....	کاربردهای فرهنگی
۱۸۵	.....	موارد مطالعه
۱۸۷	.....	تمرین ها

فصل ششم: یکپارچه سازی متمرکز بر مشاوره ۱۹۱

۱۹۱	.....	اهداف فصل
۱۹۱	.....	کمک به مراجعان برای رشد هویت معنوی
۱۹۳	.....	نظارت
۱۹۶	.....	ارزیابی
۲۰۱	.....	درمان
۲۰۴	.....	کاربرد موردی
۲۰۶	.....	شیوه های مشاوره
۲۱۲	.....	مطالعات موردی
۲۱۴	.....	تمرین ها

فصل هفتم: مسائل اخلاقی ۲۱۷

۲۱۷	.....	اهداف فصل
۲۱۷	.....	مرور اجمالی
۲۱۸	.....	رضایت آگاهانه

۲۲۶	تعیین کردن مشاوره مذهبی یا غیرمذهبی؟
۲۲۷	ایجاد هویت معنوی
۲۳۰	جلوگیری یا کاهش ارتباط دوگانه یا چندگانه با مراجع
۲۳۲	همکاری با رهبران مذهبی مراجع
۲۳۳	احترام به ارزش‌های مذهبی و معنوی مراجع
۲۳۶	محدودیت‌های زمینه کاری مشاور
۲۳۸	حوزه صلاحیت مشاور
۲۴۰	مطالعات موردی
۲۴۲	تمرین

فصل هشتم: اصول ویژه درمانی..... ۲۴۵

۲۴۵	اهداف فصل
۲۴۵	مرور اجمالی
۲۴۸	فعالیت‌های مذهبی
۲۴۸	نیایش
۲۵۴	نوشته‌های مقدس
۲۵۶	مجامع مذهبی
۲۵۸	فعالیت‌های کلی
۲۶۰	تمرکز
۲۶۲	نوشتن خاطرات روزانه
۲۶۴	مذاهب و فعالیتهای کلی
۲۶۴	مراقبه / آرام سازی / تصور
۲۶۷	تشریفات
۲۷۲	مطالعات موردی
۲۷۳	تمرین ها

منابع..... ۲۷۵

مقدمه

کتاب پیوند معنویت و مشاوره برای مشاوران فعال و آینده نگر تهیه شده و دانشی اولیه از فرایند پیوند معنویت به مشاوره را فراهم آورده است. این کتاب نشأت گرفته از علاقه شخصی و حرفه‌ای به حوزه معنویت و مذهب و به عنوان مسیری برای کمک به زندگی ما به عنوان انسان، در نظر گرفته شده است.

علاقه‌ی من (نویسنده) به این حوزه از بیست سال پیش آغاز شد در آن زمان به عنوان مددکار اجتماعی کار می‌کردم و می‌دیدم که سالخورده‌گان و افراد مسن از عقاید و باورهای مذهبی و معنوی شان به عنوان شیوه‌ای برای کنار آمدن با فشارهای زندگی استفاده می‌کنند. این علاقه همچنان در من بود و رشد و توسعه می‌یافت تا زمانی که به عنوان مشاور با افرادی از طبقه‌ها و مجموعه‌های مختلف و متنوع برخورد و کار کردم. در آن زمان نوشتن این کتاب مانند پریدن از یک صخره‌ی بلند بود زیرا من باید حوزه‌های منحصر به فردی را به گونه‌ای متفاوت از سایر نویسندگان با یکدیگر ترکیب می‌کردم. به عبارت بهتر من می‌خواستم مسایل حوزه‌ی مشاوره را با حوزه‌های مذهب و معنویت در هم آمیزم.

این کتاب دستور العمل‌ها و توصیه‌هایی برای این پیوند فراهم می‌کند همچنین مسایل بر خاسته از این فرایند را نشان می‌دهد. برای کمک به شما در پایان هر فصل نمونه‌های موردی و تمرین‌هایی آورده شده که هم در داخل و هم در خارج از کلاس یا جلسات، قابل اجرا و انجام است. شما می‌توانید این فعالیت‌های تجربی را به صورت فردی، دونفری به همراه یک ناظر، یا در گروه‌هایی مانند جلسات کاری یا گروه‌های آبی با همکاران انجام دهید.

توصیه می‌شود در مورد نمونه‌های موردی و تمرینها با دیگر همکاران خود بحث و گفتگو نمایید. تا کاربرد موارد و دستور العمل‌ها در فعالیت مشاوره‌ای تان ارتقا پیدا کند. استفاده از نمونه‌های موردی به شما کمک می‌کند تا درباره‌ی خودتان نیز چیزهایی بیشتری بیاموزید از جمله در مورد دیدگاه‌های معنوی و رویکردتان نسبت به پیوند آن با فعالیت‌های مشاوره.

در هر فصل حوزه‌های دخیل در فرایند پیوند معنویت و مشاوره مشخص شده است. در فصل یک مروری کلی بر معنویت و پیوند آن به مشاوره انجام شده است. ارزیابی نیاز به مشاوره برای تعیین مسایل معنوی و مسئولیت متخصص سلامت و روان در ارزیابی این حوزه، از موارد مورد

بررسی در این فصل می‌باشد. توصیه‌های انجام شده در این فصل به کار آموزان و مشاوران در بررسی این جنبه کمک می‌کند. در ادامه‌ی فصل تعریفی از معنویت ارائه شده و به مسائلی همچون ایجاد یک مکان مقدس، تشویق، مراقبت از خود و انجام فعالیت معنوی برای آسان تر نمودن بحث و گفتگو پیرامون معنویت پرداخته شده است.

فصل دو مروری بر تاریخچه‌ی مشترک بین معنویت و سلامت روان دارد که شامل بحث پیرامون موانع و پیوندهای بین این دو حوزه می‌باشد. از جمله موانع رایج و تاریخی مورد بحث در این فصل می‌توان به سوگیری‌های درونی و انتقال متقابل اشاره نمود. در موقعیت معمول و تاریخی پیوندهایی در بین هر دو حوزه نیز قابل مشاهده است. از جمله این پیوندها می‌توان به تجربه‌ی انسانی و نیاز به درک منطقی تجارب مان اشاره نمود.

فصل سه به پنج مذهب وابسته به توحید یا غربی شامل یهود، مسیحی، اسلام، زرتشتی و سیک‌گرایی و در نهایت مذاهب بومی آمریکا می‌پردازد. فصل چهارم شش مذهب شرقی هندوئیسم، شینوئیسم، جین‌گرایی، بودائیسم، کنفوسیوس‌گرایی و تائوئیسم را مورد بررسی قرار می‌دهد. در هر دو فصل سه و چهار خلاصه‌ای از مفاهیم اولیه مذاهب مختلف ارائه می‌شود و در کنار آن به این موضوع که چگونه این مفاهیم می‌توانند روی جهان بینی مراجع تاثیر بگذارند نیز پرداخته می‌شود. در نهایت پیشنهادهایی برای مشاوران در مورد چگونگی کار با دیدگاه‌های متفاوت بالقوه‌ای که بین آنها و مراجع شان ایجاد می‌شود، آورده شده است.

فصل پنج باز هم روی کاربردهای فرهنگی متمرکز است و این کار را با بحث پیرامون پیوند نظری مشاوره و تاثیر این پیوند بر مشاوره پیگیری می‌نماید. فصل با بحث در مورد ضرورت پیوند معنویت به مشاوره آغاز شده و تاثیر این پیوند را روی انتقال و انتقال متقابل بررسی می‌کند، سپس مسائل خاص مرتبط با انتقال و انتقال متقابل را مورد بررسی قرار می‌گیرند. در انتها کاربردهای چنین پیوندی مورد بحث قرار می‌گیرند.

فصل شش نیز به بررسی پیوند معنویت به مشاور می‌پردازد. ابتدای این فصل به بررسی این موضوع می‌پردازد که چگونه مشاور می‌تواند به مراجع در ایجاد هویت معنوی کمک کند. حوزه‌های نظارت، ارزیابی و درمان به عنوان مسیرهایی برای کمک به ایجاد این هویت در مراجع، مورد بررسی قرار می‌گیرند.

در فصل هفت مسائل اخلاقی مرتبط با پیوند معنویت به مشاوره بررسی می‌شوند. مسائل اخلاقی کلی مانند رضایت آگاهانه، ایجاد هویت معنوی، روابط دوگانه، همکاری با رهبران مذهبی، احترام به ارزشهای معنوی و مذهبی مراجع، محدودیت‌های مجموعه‌ی کاری مشاور و حوزه‌ی شایستگی مشاور در این بخش آورده شده اند. در انتها پیشنهادهایی برای حل مجدد تعارض‌های مربوط به این حوزه ارائه شده است.

فصل هشت به بررسی اصول خاص مشاوره‌ای می‌پردازد که می‌توانند در پیوند معنویت به مشاوره در مراجعه کنندگانی که برای مشاور می‌آیند، مورد استفاده قرار گیرند. این اصول شامل فعالیت‌های مذهبی همچون نیایش، نوشته‌های مقدس و اجتماع مذهبی می‌شوند. اصول کلی که در فعالیت مشاوره مورد استفاده قرار می‌گیرند مانند کتاب درمانی و نوشتن خاطرات روزانه نیز مورد بحث قرار گرفته‌اند. در انتها فعالیت‌هایی که هم با مشاوره‌ای مذهب محور و هم فعالیت‌های مشاوره‌ای کلی در ارتباط‌اند، ارائه شده است (مانند مراقبه/آرامش آموزی/تصور و تشریفات).

پیوند بعد معنوی به فعالیت مشاوره کاری مهم و ضروری محسوب می‌شود که باید هم توسط مشاور و هم مراجع محترم شمرده شود. با اینکه هیچ قانون معینی در مورد چگونگی اقدام در این حیطة وجود ندارد اما این کتاب دستور العمل‌هایی را برای آن دسته از مشاوران که علاقه مند به افزودن این جنبه به کارشان هستند، فراهم آورده است. واژه‌ی مشاور در واقع اشاره به دانشجو یا کارورزی دارد که در حال مطالعه‌ی این کتاب است. اگرچه ممکن است ما در رشته‌های متفاوت و با عنوان‌هایی متفاوت فعالیت داشته باشیم (مثلا به عنوان روانشناس، مشاور، مددکار و غیره) اما هدف و مقصود نهایی همه‌ی ما تلاش در جهت بهبود و ترقی مراجعان است. یک مشاور نیز می‌تواند به اندازه‌ی مراجع خواستار استفاد از جنبه‌های معنوی به عنوان منبعی التیام بخش و شفادهنده برای مراجع باشد.

گزیده ای از متن کتاب

مطالعه موردی ۳

با یک خانواده مشاوره می‌کنید. اعضای خانواده ملغمه‌ای از عقاید مذهبی دارند، به این ترتیب که: مادر به شدت مذهبی و پدر ملحد و منکر خدا است. اگر چه آنها هرگز این مسائل را به طور خاص در جلسات شان مطرح نکرده‌اند اما شما معتقدید که همین تعارض مذهبی بحرانی‌ترین مشکل خانواده محسوب می‌شوند چرا که مادر در جلسه اول این تفاوت‌های مذهبی را متذکر شده است.

۱- چگونه نقش تعارض‌های مذهبی را در مسائل زناشویی و خانوادگی بررسی می‌نمایید؟

۲- چگونه تأثیر این تفاوت‌ها را در کودکان این خانواده مورد بررسی قرار می‌دهید؟

۳- چگونه چنین بررسی‌های نظری را در خارج از حوزه حرفه‌ای تان طراحی و اجرا می‌کنید؟

...